

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. R.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. i Naczelnika Urzędu Skarbowego w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 czerwca 2019 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 3 stycznia 2019 r., sygn. akt V ACa (...),

oddala zażalenie i nie obciąża powoda kosztami postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym przez powoda A. R. postanowieniem z dnia 3 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną powoda wniesioną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 czerwca 2018 r. (sygn. akt V ACa (...)).

Sąd Apelacyjny wskazał, że skarga kasacyjna powoda zawierała wniosek o zwolnienie go od ponoszenia kosztów sądowych w całości w postępowaniu

kasacyjnym. Po rozpoznaniu wniosku, postanowieniem z dnia 3 grudnia 2018 r., Sąd Apelacyjny zwolnił A. R. od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym w części tj. od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 20.000 zł i oddalił wniosek w pozostałym zakresie. Zdaniem Sądu drugiej instancji powód nie wykazał bowiem, że nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych w całości bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Postanowienie to zostało doręczone pełnomocnikowi powoda w dniu 10 grudnia 2018 r. Ponieważ w ustawowym terminie powód nie wniósł przewidzianej prawem opłaty od skargi kasacyjnej, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. jego skargę odrzucił.

Powód zaskarżył w całości ww. postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 3 stycznia 2019 r. zarzucając Sądowi drugiej instancji naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy tj.: art. 102 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Wskazując na powołane zarzuty powód domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego w całości oraz rozpoznania przez Sąd Najwyższy, na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i z art. 394 § 3 k.p.c., ww. postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 grudnia 2018 r. w przedmiocie wniosku powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym w części, tj. w zakresie, w jakim oddalono ten wniosek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Judykatura przyjmuje jednak zgodnie, że jeżeli sąd nie uwzględnił wniosku o zwolnienie od uiszczenia kosztów sądowych, a nieopłacenie skargi kasacyjnej stało się jedyną przyczyną jej odrzucenia, w ramach postępowania wywołanego zażaleniem strony na odrzucenie skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy kontroluje także, na wniosek strony zgłoszony w zażaleniu na podstawie art. 380 k.p.c., postanowienie sądu drugiej instancji odmawiające zwolnienia od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy w ramach art. 380 k.p.c. nie orzeka w tym zakresie merytorycznie, jedynie ocenia prawidłowość wydanego postanowienia o oddaleniu wniosku w związku z kontrolą postanowienia Sądu drugiej instancji, w którym odrzucono nieopłacony środek zaskarżenia.

Zażalenie powoda w omawianym zakresie jest nieuzasadnione. W doktrynie i judykaturze nie budzi wątpliwości, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które ze względu na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Ubiegający się o taką pomoc powinien więc w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby oszczędności te okazały się niewystarczające - może zwrócić się o pomoc państwa. Wymaga podkreślenia, że możliwość ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych nie jest determinowana zachowaniem przez stronę dotychczasowego poziomu życia, a jedynie zapewnieniem koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny - na podstawowym poziomie.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny, po wnikliwym wyjaśnieniu wszystkich okoliczności dotyczących sytuacji rodzinnej, zdrowotnej oraz finansowej powoda z uwzględnieniem jego dochodów i źródeł utrzymania oraz posiadanych oszczędności, prawidłowo uznał, że powód jest w stanie uiścić opłatę od skargi kasacyjnej w części. Wobec tego nie można podzielić zarzutów powoda, że w tym zakresie Sąd drugiej instancji naruszył art. 102 ust. 1 u.k.s.c. Tym samym wobec nieuiszczenia przez powoda opłaty od skargi kasacyjnej w przypisanym terminie, Sąd drugiej instancji prawidłowo zastosował art. 398⁶ § 2 k.p.c. i jego skargę odrzucił.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw